

2.6. JAUNI LIELĀS KLIJKAIJAS — *Stercorarius skua* Brünn — SASTAPŠANAS GADĪJUMI LATVIJĀ

Lielā klijkaija kā perētājs sastopama galvenokārt Ziemeļatlantijā — Islandē, Fareru, Šetlendas un Orkneju salās, kā arī Dienvidu puslodes okeānu piekrastē un salās (Степанян, 1975). Ziemeļatlantijas populācija ziemo Atlantijā. Augustā lidspēju ieguvušie jaunie putni pamet savas ligzdošanas kolonijas un izklīst plašā teritorijā (Furness, 1978), nonākot visai tālu no savām parastajām uzturēšanās vietām. Šīs pēcligzdošanas klejošanas laikā tie sasniedz arī Baltijas jūras baseina zemes. Piemēram, Meklenburgas novadā (VDR) lielās klijkaijas ieceļošana laikā no 1853. līdz 1970. gadam konstatēta 12 reizes, pārsvarā septembrī (Grempe, in Klafs und Stübs, 1977), Polijā — 12 reizes (Tomialojč, 1972), Dānijā līdz 1963. gadam bija atzīmēti 26 ieceļošanas gadījumi (Dybbro, 1978). Zviedrijā lielā klijkaija konstatēta vairāk nekā 87 reizes, t. sk. no 1961. līdz 1975. gadam — 62 reizes, pārsvarā septembrī — oktobrī (SOF, 1978).

41

Arī PSRS Baltijas republikās atzīmēta lielās klijkaijas ieceļošana. Tā atrasta Igaunijā 1973. un 1975. gadā (Ренно, 1976), bet Lietuvā — 28.05.1978. Kretuona ezerā (Sinkevičius, Paltanavičius, 1979).

Līdz šim publicēts viens lielās klijkaijas atrašanas gadījums Latvijā — tā nošauta 27.09.67. Babītes ezerā (Vīksne, 1970).

Turpmākajos gados lielā klijkaija mūsu republikā tikusi atrasta vēl divas reizes. Liepājas ezerā 02.10.77. nošauts jaunais putns, kas gredzenots Šetlendas salā Foula ligzdošanas kolonijā, kā nelidojošs mazulis tā paša gada jūlijā.

Šo rindu autors lielo klijkaiju novērojis 01.09. un 02.09.77. Engures ezera centrālajā daļā, kur tā medīja klajumā peldošos laučus. Pirmajā novērojumu dienā apmēram stundas laikā klijkaijai tika atņemti 9 lidspēju ieguvuši jaunie lauči. Pēc kārtējā laupījuma atņemšanas klijkaija uzbruka nākamajam laucim turpat netālu no novērotāja, līdz traucējuma rezultātā lauču

42

bars pamazām iepeldēja niedrājos, bet klijkaija aizlidoja vairāk nekā kilometru no novērotāja un nosēdās uz ūdens. Lauči no lielās klijkaijas nebaidījās un pārējie bara putni uzbrukuma brīdī turpat netālu turpināja baroties. Vienā gadījumā pieaudzis laucis uzbruka klijkaijai, kad tā sēdēja mugurā savam kārtējam upurim un knābjot centās to nogremdēt ūdenī. Arī R. W. Furnesa (1979) pētījumos par lielās klijkaijas barošanos to ligzdošanas vietās, starp 50 sugu putniem, to olām un mazuļiem, kā barības objekts ir minēts arī laucis.

LITERATŪRA

Dybbro T. Oversigt over Danmarks fugle. Kobenhavn, 1978.

Furness R. Movements and mortality rate of Great Skuas ringed in Scotland. Bird Study 1978, 25 pp. 229—238.

Furness R. Feeding habits of the Great Skua. — Ibis, 1979, 121, № 1, p. 88.

Grempe G., in Klafs und Stübs Hrsg. Die Vogelwelt Mecklenburgs. Jena, 1977.

Sinkevičius S., Paltanavičius S. Reti sveciai Kretuone. — Musu Gamta, 1979, 3, 9.

Vīksne J. Lielā klijkaija (*Stercorarius skua* Brünn.) — jauna suga Latvijas faunā. — Zooloģijas muzeja raksti. R., 1970, 5. 55.—58. lpp.

Ренно О. Авифаунистические исследования в Эстонской ССР в 1972—1975 гг. — Материалы IX Прибалтийской орнитологической конференции. Вильнюс, 1976. с. 226—227.

Степанян Л. С. Состав и распределение птиц фауны СССР. Нево-робьиные (Non-Passeriformes.) М., 1975. с. 206.

J. Kazubiernis

LPSR ZA Bioloģijas iistitūts

Казубиернис Ю. (Институт биологии АН Латвийской ССР). Новые встречи большого поморника (*Stercorarius skua* Brünn.) в Латвии.

Кроме опубликованной ранее встречи большого поморника 27.09.1967 г. на оз. Бабите, этот вид на территории Латвии найден еще дважды: 02.10.1977. 1 особь убита на оз. Лиепаяс (окольцована птенцом в том же году на Шетландских островах), 1 особь наблюдалась 01.—02.09.1977 на оз. Энгурес, где интенсивно охотилась на лысух, плавающих на открытой воде.